

Hírlevél 2010. /03.

www.sinkatax.hu

Tagi hitel+ alultőkésítés = vagyonosodási vizsgálat?

Adószakértői munkám során egyre gyakrabban kérdezik tőlem a társaságok ügyvezetői, tulajdonosai, “meddig mehetnek el” a tagi kölcsön összegében anélkül, hogy a revizorok kopogtatnának az ajtón. A téma aktualitását a mérlegbeszámolóok benyújtásának közelgő határideje is adja. (Az idei beszámolóok adatain már nem “segíthetünk”, de jövőre is lesz mérleg!)

Mi a gond a fenti képlettel, azaz a tagi hitellel?

Az adóhatóság figyelmét a **jelentős tagi kölcsön** is felkeltheti és kiinduló pontja lehet egy átfogó – mind a vállalkozásra, mind annak tulajdonosaira kiterjedő vizsgálatnak.

A tagi kölcsön ténye még önmagában nem jelenti sem az adótörvények, sem a számviteli törvény előírásainak megsértését. Ha egy vállalkozás veszteséges- és ez újonnan alakult, induló vállalkozásoknál sem nem ritka, sem nem meglepő - , akkor az csak a tulajdonosai által nyújtott kölcsönből tartható fenn, hiszen pontosan a veszteséges volta miatt a pénzügyintézetek nem ítélik hitelképesnek.

Kérdés tehát, hogy hol van az a pont, amíg a tagi hitel még a rendes üzletmenet része, és hol az a határ, amikor már a vállalkozás ellen szól. Egyáltalán: mit jelent ebben az esetben az, hogy *jelentős összegű*? Sajnos az adótörvények, a számviteli törvény nem határozzák meg, mit tekintenek jelentős összegűnek, ha tagi kölcsönről van szó.

Nincs olyan jogszabály, ami korlátozná a tagi kölcsön összegét. Viszont egy többmillió összegű tagi kölcsönállomány általában a saját tőke nagymértvű csökkenését jelzi. Korlátolt felelősségű társaságoknál, részvénytársaságoknál - e formációknál a gazdasági társaságokról szóló törvény (Gt.) előírja a jegyzett tőke minimumát - a saját tőke olyan mértékű csökkenése, amely már már a minimális jegyzett tőke elvesztését is eredményezi, akár a társaság kötelező átalakulásához, megszűnéséhez is vezethet.

Ekkor, a jegyzett tőke kritikus mértékű csökkenése esetében beszélhetünk ún. alultőkésítésről, ami azt jelenti, hogy a társaság gazdálkodásához nem áll rendelkezésre elég, a tevékenység

©Sinka Jánosné, 2010.Bp., www.sinkatax.hu, www.adocommando.hu, www.adokommando.hu |

Mivel a Hírlevélben, illetve a weboldalon, a letölthető dokumentumokban található írásokat, táblázatokat ingyenesen bocsátom rendelkezésedre, kérem értesíts, ha más **fizetős** szakmai anyagban, változatlan formában találkozol velük!

eredményeként befolyt összeg, ezért a saját tőkéhez mérten jelentős külső forrás (tartozások) fedezi a cég működését.

E körülmény nem csak a sikertelen működést mutathatja, hanem annak gyanúját is keltheti, hogy a társaság eltitkolt bevételeit "pótolja" az említett forrásokkal, tagi kölcsönrel. A tagi kölcsön részleteiként visszafizetett összegek ez utóbbi esetben valójában az eltitkolt bevételből, nyereségből származó osztalékot takarják.

A rejtett osztalék kifizetését hivatott megakadályozni az 1996. évi LXXXI. (Tao.) törvény 8.§. (1) bekezdése j) pontjának rendelkezése, amely szerint növelni kell a társasági adó alapját (adózás előtti eredményt), ha a kapott kölcsön (így a tagi kölcsön is), a zárt körben forgalomba hozott hitelviszonyt megtestesítő értékpapír miatt fennálló tartozás és a váltótartozás (kivéve a szállítói tartozás kiegyenlítése miatt fennálló váltótartozást), valamint minden más, a mérlegben kimutatott kölcsönnek, hitelviszonyt megtestesítő értékpapírnak, illetve váltótartozásnak nem minősülő kötelezettség ráfordításként vagy eszköz bekerülési értékeként elszámolt kamata a saját tőke háromszorosát meghaladja. A meghaladó kötelezettségrézre jutó arányos kamat összege növeli az adóalapot.

Fontos, hogy minden, a hitelnyújtással nem hivatásszerűen foglalkozó szervezettől kapott kölcsönre vonatkozik e szabály. Ha a tagi kölcsön kamatmentes, de a cég más gazdálkodótól (például kapcsolt vállalkozásától) is kapott kamattal terhelt kölcsönt, akkor az alultőkésítéssel kapcsolatos számítás során a tagi kölcsönt is figyelembe kell venni.

E kitétel igényel némi magyarázatot. A Tao.-tv. hivatkozott paragrafusa ugyanis adóalapot növelő tételként a saját tőke háromszorosát meghaladó kötelezettségre jutó kamatot nevesíti. Ebből arra is következtethetnénk, hogy akkor, ha a tulajdonosok kamatmentesen bocsátották a kölcsönt a társaság rendelkezésére, akkor nem kell számolnunk vele az alultőkésítés kapcsán. Nos, ahhoz, hogy kiderüljön, az adott vállalkozás esetében szó lehet-e alultőkésítésről, minden - fentebb felsorolt - kötelezettségét számításba kell vennünk, akkor is, ha kamatmentes.

Ha alultőkésítésről még nincs szó, a tagi hitel akkor is komoly probléma forrása lehet.

Az adóhatóság kiemelt ellenőrzési területe azoknak az ügyleteknek a vizsgálata, amelyek nem sorolhatóak a vállalkozási tevékenységek szokásos, életszerű működési körébe. Így ráirányíthatja az adóhatóság figyelmét a társaságra az, ha tartósan veszteségesen működik, és ennek fedezeteként a tagok, tulajdonosok nagy összegű tagi kölcsönt nyújtanak. A tartósan veszteségesen működő vállalkozások tagi kölcsönei az árbevétel eltitkolásának gyanúját vetheti fel, továbbá megkérdőjelezheti a költségek elszámolásának jogszerűségét.

Ha az adóhatósági vizsgálat nem talál a társaságnál az adó- és számviteli előírások megsértésére utaló körülményt, magát a forrást – azaz a tagi kölcsön eredetét - további vizsgálat alá vonja. Ekkor beszélhetünk vagyonosodási vizsgálatról.

Ennek során minden, a tagi kölcsön felhasználásával fedezett, az adófizetés elkerülését célzó manipuláció tetten érhető, amelynek eredményeként a tag, a tulajdonos adóteher nélkül kíván pénzt kivenni a cégből - így például tagi kölcsön visszafizetett részletei formájában.

Az adóhatóság a társasági adóbevallás mérlegadatokat tartalmazó lapjairól természetesen értesül a jelentős összegű tagi hitel tényéről, és ez általában az ellenőrzésre történő kiválasztás alapja.

©Sinka Jánosné, 2010.Bp., www.sinkatax.hu, www.adocommando.hu, www.adokommando.hu |

Mivel a Hírlevélben, illetve a weboldalon, a letölthető dokumentumokban található írásokat, táblázatokat ingyenesen bocsátom rendelkezésedre, kérem értesíts, ha más **fizetős** szakmai anyagban, változatlan formában találkozol velük!

Aki tehát tagi hitelt nyújt vállalkozása számára, az mindenképpen számoljon azzal, hogy egyszer majd bizonyítania kell az összeg legális eredetét.

Annak ellenére, hogy a vállalkozók egyre inkább rendelkeznek a cégük irányításához szükséges alapvető számviteli és adózási ismeretekkel is - nem hagyatkoznak teljes mértékben könyvelőjükre, adótanácsadójukra - , gyakori, hogy minimális bevallott jövedelem mellett mégis több tízmilliós hiteleket nyújtanak saját vállalkozásuk számára.

Laikus számára is könnyen belátható, hogy a létminimumot közelítő jövedelemből élő – és ebből még családját is eltartó - vállalkozó nem rendelkezhet ilyen nagyságrendű tőkével. Ha mégis, akkor az adóbevallásában lehetnek hibák.

Az adóhatóság ellenőrzései során képviselt álláspontja szerint a tagi kölcsönök vezető szerepet játszanak az adócsalásokban, ezért kiemelt területei a vagyonosodási vizsgálatoknak.

A vizsgált magánszemélynek az adóhatóság megkeresésére nyilatkoznia kell arról, hogy a tagi kölcsönként átadott összeg honnan származik. Ekkor nincs értelme arra hivatkozni, hogy a pénzeszköz megszerzése óta több, mint öt év telt el – azaz már adózási szempontból elévült időszakban keletkezett -, ugyanis az adóhatóságnak joga van arra, hogy az adózó vagyonosodását az elévülési időn túlnyúló időtartamban és folyamatában vizsgálja. Bármilyen jogcímet is jelöl meg az érintett forrásként, mindent hitelt érdemlően, dokumentumokkal kell bizonyítania. Például, ha arra hivatkozik, hogy nagymamájától kapta ajándékba a kérdéses összeget, akkor az illeték megfizetését kell igazolnia.

Amennyiben a magánszemély - akár az elévülési időn túl terjedő időszakból - adómentes jövedelemből, takarékbetétből, kötvényből, részvényből, vagyonjegyből, magánszemélyek által nyújtott kölcsönből, ingóság értékesítéséből származó összegeket jelöl meg forrásként, fontos tudni az alábbiakat:

- A jelenlegi - 1996. január 1-től hatályos - 1995. évi CXVII. törvény (SZJA-tv.) alapelveiben elődje, az 1987. évi adótörvényre épült, így a korábbi adómentes kategóriák kisebb változásokkal érvényben / maradtak. Az adómentes jövedelmeket nem kellett / kell az adóbevallásban feltüntetni, így ezekről az adóhatóságnak nem kellett tudomást szereznie, de ettől függetlenül, ha forrásként jelöli meg ezeket az adózó, rendelkeznie kell az igazoló dokumentumokkal.
- A takarékbetétből, kötvényből, kincstárjegyből, részvényből, vagyonjegyből származó osztalék, kamat, árfolyamnyereség 1988. január 1-től 1995. december 31-ig 20 százalékos mértékben adóztak. Ez azonban akkor nem esett bevallási kötelezettség alá, mert a takarékbetét utáni kamatot a kifizető pénzintézet, illetve a részvény, kötvény, vagyonjegy árfolyamnyereségét a számlavezető kifizető állapította meg, továbbá a jövedelmet terhelő adót is kiszámította, levonta, befizette. Az 1996 januárjától hatályos SZJA-törvény a tőkejövedelmeket már differenciáltan kezelte és vonta adózás alá, a befektetések utáni jövedelmeket elkülönítve a tőzsdéi ügyletekből keletkező jövedelmektől. Ha az említett ügyletekből származó jövedelem nem felelt meg az előzőek szerinti kamatjövedelem kategóriájának, egyéb jövedelemnek minősült és az összevont adóalap részeként volt adóköteles, az adótábla szerinti kulcsokkal számított adó terhelte.
- A magánszemélyek által nyújtott kölcsönök kamata 1988. január 1-től 1995. december 31-ig adómentes volt. Ezt követően 1996. január 1-től 2006. augusztus 31-ig "0" százalékos volt az

adó mértéke, feltéve, hogy a szerződés szerinti kamat a kötéskor érvényes jegybanki alapkamatot csak 5 százalékkal haladta meg és összege a kifizetőnél együttesen a 200 ezer forintot, illetve az 1995. december 31-e után létrejött szerződések esetében személyenként az évi 10 ezer forintot nem haladta meg.

- Az ingóságértékesítéséhez akkor kapcsolódott adókedvezmény - ez jelenleg is így van -, ha a tevékenység nem üzletszerű, eseti jellegű, nem éri el a kereskedelmi mértéket. Az adómentes határok nem a bevételre, hanem a megszerzett jövedelemre vonatkoznak: azaz az értékesítésből származó bevételből (eladási árból) a szerzési érték (a korábbi vételár) levonásával fennmaradó összegre. Levonható még a megszerzéssel (például örökölt ingóság esetében az örökösödési illeték) és az értékesítéssel (például, ha az eladó hirdetést adott fel) kapcsolatban felmerült és igazolt költségek is. Ha az ingóság szerzési értéke nem állapítható meg, nem igazolható dokumentumokkal, akkor az eladási ár 25 százaléka tekinthető szerzési értéknek. 1995. január 1-je és 1999. december 31-e között a fentiek szerinti jövedelem 100 ezer forintig, míg 2000. január 1-től jelenleg is 200 ezer forintig mentesül az adókötelezettség alól.

Fontos, hogy a "0" adókulccsal terhelt jövedelmeket is be kellett vallani, így azokról az adóhatóság tudomást szerzett. Ha a hivatkozott időszakra szóló bevallásaiban a magánszemély nem szerepeltette az e körbe tartozó jövedelmeit, akkor azokat az adóhatóság nem fogadja el adózott forrásként. Ez akkor is így van, ha a szóban forgó időszak már elévült, illetve adóteher nem merült volna fel.

Az elévülési időn túl az adóhatóság ugyan nem állapíthat meg adókötelezettséget, viszont arra joga van, hogy a kérdéses jövedelmet - annak igazolatlan, adózatlan volta miatt- ne vegye figyelembe forrásként. Ekkor a vagyonosodási vizsgálattal érintett időszak a figyelembe nem vett összegnek megfelelő forráshiánnyal kezdődik.

Ha a vagyonosodási vizsgálat során a beadott bevallások és a valós jövedelem között eltérést találnak az ellenőrök, akkor nem csak ezt a különbözetet terhelő adót kell befizetnie az érintettnek, hanem adóbírságot is (ez a feltárt adóhiány fele is lehet), valamint késedelmi pótlékot. Az adóhatóság minősítheti az ügyet adócsalásként is, és feljelentést tehet adócsalás büntette miatt.

Nehezíti a vizsgálatba bevontak helyzetét az is, hogy az adóhatóság gyakorlatában egyre inkább tért nyer az az eljárás, hogy az adóellenőrzésről szóló értesítéssel egyidejűleg a megbízólevelet is postázzák az adózónak.

A megbízólevél átadásával azonban az ellenőrzés megkezdődik, így lezárul a vizsgált személy önellenőrzésre való jogosultsága a vizsgált adónemekben.

Továbbá a hivatalos határidők is ettől az időponttól kezdődnek (ezek bizonyos feltételekkel hosszabbíthatóak), és így kevesebb idő áll az ellenőrzött fél rendelkezésére a szükséges iratok rendezésére, az esetleg elvesztett dokumentumok pótlására.

Gyakori, hogy első lépésként az ellenőrzés csak adatgyűjtésre, az egyes adókötelezettségek teljesítésére irányul - azaz még nem nevezik nevén a vagyonosodási vizsgálatot-, és magát a már nevében is vagyonosodási vizsgálatot csak akkor indítják meg, ha az adózó által átadott iratok alapján az adóhiány valószínűsíthető. Ez a módszer szinte garantálja az adóhiány megállapítását.

Mi a teendő akkor, ha már megjelent cégünk életében - és könyvelésünkben - a tagi hitel, kölcsön?

Nos, ha az indokolt volt, nincs a vállalkozásnak egy fillérenyi eltitkolt bevétele sem, továbbá a kölcsönt nyújtó tulajdonosok is fedhetetlenek, a hitel minden egyes forintját igazolni tudják, akkor semmi gond, nyugodtan várhatjuk a revizorok érkezését.

©Sinka Jánosné, 2010.Bp., www.sinkatax.hu, www.adocommando.hu, www.adokommando.hu |

Mivel a Hírlevélben, illetve a weboldalon, a letölthető dokumentumokban található írásokat, táblázatokat ingyenesen bocsátom rendelkezésedre, kérem értesíts, ha más **fizetős** szakmai anyagban, változatlan formában találkozol velük!

Ha nem így van - és tartok tőle, hogy sok vállalkozásnál nem így van-, akkor jól teszik, ha a mérleg fordulónapját megelőzően legális keretek közt megszabadulnak a hiteltől.
Hogyan? A megoldás - egy kis „csavarral” - az eredménytartalék!

A számviteli törvény (Szt.) 37.§.(1) bekezdése tartalmazza az eredménytartalék növekedésének lehetséges jogcímeit és az ezekhez kapcsolódó gazdasági eseményeket igazoló dokumentumok körét.

Ennek alapján az eredménytartalék növekedéseként pénzeszközök átvételét csak akkor lehet figyelembe venni, ha azt jogszabály tételesen előírja. Az alapesetben - évek során felhalmozott, fedezet hiányában vissza nem fizethető tagi hitel - a hivatkozott jogszabályi hely szerinti lehetőségek egyikének sem felel meg a helyzet. Ha a társaság mégis az eredménytartalékban szeretné látni a szóban forgó összeget, illetve valamely más – tagi kölcsönön kívüli - jogcímen szerepeltetni, akkor az Szt. előírásai alapján erre két lehetőség kínálkozik.

Az egyik lehetséges megoldás a problémára az, ha a társaság első lépésben **felemeli a jegyzett tőke összegét** a tagi kölcsönnek megfelelő összeggel. Ehhez egyrészt módosítania kell a társasági szerződését, másrészt – legalább átmenetileg – rendelkeznie kell bankszámláján annyi pénzzel, mint a tagi hitel. Majd ennek felhasználásával ténylegesen visszafizetik az érintett tagoknak a tagi kölcsönt. Ezt követően a tagok a taggyűlés által meghatározott összegeket visszafizetik a társaság betétszámlájára, amint azt a Gt. előírja.

Ekkor a könyvviteli elszámolásra a tőkeemeléséről szóló taggyűlési határozatnak, illetve a kapcsolódó létesítő okirat módosításának a cégjegyzékbe történt bejegyzése időpontjával kerülhet sor: az ügyintézési idő figyelembevételével az ügylet lebonyolítható a mérleg fordulónapja előtt, és ekkor a tagi kölcsön - ami valószínűleg a vállalkozásra irányítaná az adóhatóság figyelmét - már nem szerepel a mérlegben.

Választható az a megoldás is, hogy a tagok a **tagi kölcsönt elengedik**. Ekkor a társaság a tagi kölcsön összegét rendkívüli bevételként számolja el.

2010. január 1-től már társasági adót kell fizetni e bevétel után is, tekintve, hogy a Tao-tv. 7.§.(1) bekezdése ly) pontját a jogalkotó hatályon kívül helyezte. Továbbá a társaságnak illetékfizetési kötelezettsége is felmerül, mivel illetékmentességről csak akkor lehet szó, ha a kölcsön elengedésére gazdálkodó szervezetek - például anya- leányvállalatok - közt kerül sor (1990. évi XCII. tv. 17.§.(1) bekezdése n) és o) pont). Az elengedett tagi kölcsön adózott összege a mérleg szerinti eredménybe kerül, amelyet az Szt. előírásai szerint át kell vezetni az eredménytartalékba. .

A kötelezettség elengedése még az adókötelezettség mellett is jól jöhet a cégnek- például ha van felhalmozott vesztesége, vagy az adott évben veszteséges lenne. Figyelembe kell venni a nyereségminimumra vonatkozó előírást is: a nyereségminimum után amúgy is kell adót fizetni, így az elengedett tagi kölcsön miatti bevétel nem minden helyzetben jelenti az adóteher növekedését.

A tagi kölcsön elengedése segíthet a negatív saját tőkével rendelkező vállalkozások tőkeszerkezetének rendezésében is.

Más...

Az alábbiakban egy finom – és mérleg- és társasági adóbevallás készítésének hajrájában nem mellékesen – *sütés nélkül* készíthető finomság receptjét kapod.

Citromos túrókrém torta(sütés nélkül)

Hozzávalók: 50 dkg túró, 15-20 dkg porcukor ízlés szerint, 1 zacskó tejszínhabpor, 1 dl tej, 2 dl kefir, 3 evőkanál zselatinpor, 1/2 citrom leve, 1 fioła citrom aroma, vagy reszelt citromhéj, csipetnyi só.

A zselatint 1 dl tejben 10 percig állni hagyjuk, majd alacsony hőfokon keverés mellett feloldjuk. A túróát áttörjük és a kefirrel kikeverjük. Hozzákeverjük a sőt, a citromlevet, citromaromát vagy reszelt citromhéjat és a cukrot, majd a zselatint és a tejjel kemény habbá felvert tejszínhabport is. Ezt a masszát egy folpack-al bélelt tortaformába öntjük, és elsimítjuk. Letakarva 1 napig hűtjük. Bármilyen gyümölcssel és tejszínhabbal díszítjük.

Jó étvágyat hozzá!

Legközelebb az egyszerűsített foglalkoztatás gyakorlati problémáit, kérdéseit vesszük górcső alá!